

ЧАЙЛДФРІ – СПОСІБ ЖИТТЯ ЧИ СКОРОМИНУЩА МОДА?

Ще в дитинстві нам розповідали, що головне призначення людини – це продовження роду. Однак існують люди, які зробили зовсім інший вибір – життя без дітей. Останні кілька років свідомо частина населення занурилась в нову течію - чайлдфрі.

Говорячи про ступінь вивченості цієї теми, можна з упевненістю констатувати, що вона малодосліджена. Найвідомішими дослідниками течії є Дж. Е. Віверс, К. Джіллеспі, О.Г. Ісупова, Л.Чансі.

Чайлдфрі (англ. *childfree* — вільні від дітей) – люди, котрі свідомо відмовляються від народження дітей. Даний термін взяв початок у США в 1970-их роках під час масових виступів за права, рівність та свободу. Його запропонували дві учасниці феміністського руху - Елен Пек і Ширлі Радл, а у 1972 році ними була створена перша чайлдфрі організація – The National Organization of Non-Parents(NON), українською: «об'єднання не-батьків». Метою цієї організації було переконати товариство в тому, що дітонародження не є обов'язковим для людини. В 1985 році NON перестала існувати, але фундамент світової течії вже був закладений.

Канадський соціолог, Дж. Е. Віверс, 36 років тому опублікувала книгу «Бездітні за власним вибором». Вона була першою, хто детально дослідила цей феномен. Декілька років поспіль вона вивчала сім'ї, де репродуктивно здорові люди свідомо відмовились від дітей. Віверс задавала досліджуваним питання, чому вони не вибирають стерилізацію, хоч і стверджують, що не хочуть мати дітей взагалі. Але так і не отримала чітких відповідей, тому складається враження, що все-таки вони допускають можливість у подальшому зміни свого вибору. Також Віверс поділила чайлдфрі на два типи з точки зору основних мотивацій бездітності:

- реджектори(люди, яким неприємно все, що стосується вагітності, пологів і дітей);
- афексьонади(люди, яких захоплюють всі переваги бездітного способу життя, відсутня відраза).

Об'єктами досліджень Віверс також були домогосподарки, які просто не хотіли, щоб діти псували їх будинок. Тобто, вони вибирали або ідеальний порядок, або дітей.

Дослідження після Віверс виділили ще два типи:

- перший тип відкладає народження дітей до більш сприятливих умов – коли будуть твердо стояти на ногах у фінансовому плані, матимуть житло і гідну пару – і в результаті залишаються без дітей;
- другий тип чайлдфрі просто не можуть вирішити, хочуть вони дитину чи ні, і якщо контрацепція не підведе, то так батьками і не стають.

На жаль чи на щастя, є багато противників цього руху. Вони вважають, що чайлдфрі йдуть проти природи. З одного боку, - так, вони праві. Але з іншого, всі ми йдемо проти, адже живемо в світі технологій: користуємось різноманітною побутовою технікою, телефонами, медициною та всім іншим, що не закладено природою. Деякі навіть ненавидять їх. Але за що? За те, що їхні інтереси не співпадають? Пітерський громадський діяч Едвард Лісовський вірно підмітив: «Я вільна людина і роблю, що хочу. При цьому я, звичайно, не збираюся порушувати будь-які закони. Я кажу, що у мене є дівчина. Не хочу обтяжувати себе дитиною. Мені це подобається. Але я не стверджую, що вам це повинно подобатися. Я кажу, що мені подобається сир, але не наполягаю на тому, що сир повинен подобатися всім. Люди можуть погодитися, можуть не погодитися».

В Європі та Америці явище чайлдфрі вважається нормою. Там не дивуються, коли дізнаються, що людина не хоче мати дітей, адже вона сама в змозі зробити свій вибір. Також в Європі та Америці існує велика кількість кінотеатрів, ресторанів, клубів, створених спеціально для чайлдфрі. При вході в них на вивісках можна прочитати наступне: «Ми розуміємо, що ви хочете проводити час у спокої і тиші. У нашому закладі ми створили особливу зону, куди дітям вхід заборонено».

На питання «чому в Європі люди з високим рівнем життя все менше замислюються про дітей?», Ольга Лові відповіла: «Давно помічено, народжуваність обернено залежна від рівня життя. Найбільш висока народжуваність там, де найменш безпечно жити. Коли можеш загинути в будь-який момент, і цей стрес хронічний, то нерідко люди намагаються захищатися від нього, «продовжуючись» у дітях. Там, де життя більш стабільне, люди краще відчують інші свої бажання. І бажання бути хорошою матір'ю - не останнє, а чим більше у тебе дітей, тим менш гарною матір'ю ти можеш бути кожному з них. Просто тому, що мама не може безболісно ділитися на 5 частин, як дощовий черв'як. Крім того, сучасна жінка, як правило, все менше хоче бути домогосподаркою і все більше хоче встигнути самореалізуватися не тільки в ролі матері».

В Україні ж течія чайлдфрі мало розповсюджена. Однак на просторах інтернету можна з легкістю знайти українські форуми з їхніми прихильниками. Читаючи їх, видно, що українці-чайлдфрі часто зустрічаються з людьми, які не розуміють та осуджують їх вибір. Напевно, це найбільша та найпоширеніша проблема, з якою вони стикаються.

У Верховну Раду надійшов Проект закону України № 10112 від 23.02.2012 року «Про внесення змін до статті 167 Податкового кодексу України щодо перегляду ставки податку на доходи фізичних осіб», у якому йшлося, що «у разі, якщо платник податку, який досяг тридцятирічного віку, не має дітей, крім

випадків, коли такий платник є інвалідом I-ої, II-ої або III-ої груп, то ставка податку становить 17 відсотків бази оподаткування доходів, незалежно від розміру загальної суми отриманих платником податку у звітному податковому місяці доходів, зазначених у абзаці першому цього пункту». Можна зробити висновок, що законодавство України все-таки не готове прийняти чайлдфрі.

Під час одного інтерв'ю, лікар Петеріс Клява давав пряmlinійні відповіді на питання, одна з яких була такою: «У Німеччині проводили опитування молодих людей про пріоритети: 70% на перше місце поставили освіту, роботу, доходи, житло, рівень культури. Діти на останньому. Тобто, дитину потрібно заводити тоді, коли в тебе самого є життєвий досвід, і ти можеш їй дати щось, як і в моральному, так і в матеріальному плані. Хоч якийсь цивілізований підхід! А коли люди розмножуються як тріска, то це вже безвідповідальність».

Чайлдфрі, пояснюючи свій вибір, наводять достатньо логічні та адекватні аргументи:

- «жити заради себе» - напевно, найпопулярніша та найголовніша причина відмови від дітей. Вони вважають, що коли з'являються діти, то на кар'єрі та самовдосконаленні можна поставити хрест;
- «переїхати з однієї країни в іншу можна, роботу змінити можна, розлучитись з чоловіком також, а от дитину діти вже нікуди не можна» - також одна з найпоширеніших причин. Адже жінка не знає чи зробить материнство її щасливої, чи ні;
- чайлдфрі не хочуть брати відповідальність за життя ще однієї людини, адже не впевнені, що після народження зможуть дати все необхідне для щасливого та достойного життя дитини;
- жінки чайлдфрі часто говорять, що в них просто немає материнського інстинкту. Вони не проти інших дітей, залюбки можуть проводити час з ними, але своїх народжувати не хочуть;
- також впливає на вибір бездітного способу життя панічний страх перед вагітністю, пологами і все, що з цим пов'язане. Як би дивно це не здавалось, але такий страх існує не тільки у жінок, але й у чоловіків.

«Я вважаю, що діти, як і, скажімо, політ на дельтаплані, — це не моє, і в це я не лізу. Це велика відповідальність, в першу чергу за життя іншої людини, і потрібно бути до неї готовим. По-друге, треба любити свою дитину, адже ніхто не знає, полюбиш ти її чи ні. Ще потрібно володіти достатнім рівнем моральної витримки, щоб це все витерпіти: всі ці нерви, безсоння та інше. Я цього не хочу!» — пояснює свою позицію журналіст Артур Лоянич.

Чайлдфрі часто стикаються з нерозумінням і психологічним тиском оточення. Багато є тих, хто їх засуджує, не підтримує їх вибір, багато, хто боїться виродження нації, багато не розуміє, як можна не хотіти народжувати та мати дітей, тобто продовжувати свій рід. Можливо, оточення просто не готове прийняти настільки кардинальний новий спосіб життя, котрий так відрізняється від загальноприйнятого. Але цілком можливий і інший хід подій: через декілька років оточення змінить свою думку і вже буде «косо» дивитись на тих людей, котрі хочуть мати велику родину. Якби там не було, не потрібно забувати, що це індивідуальний вибір кожної людини і ми не повинні осуджувати його.